

Ny kontanthjælpsaftale: Enlig med 2 børn kan få 21.700 kr. udbetalt – stigning på ca. 2.000 kr.

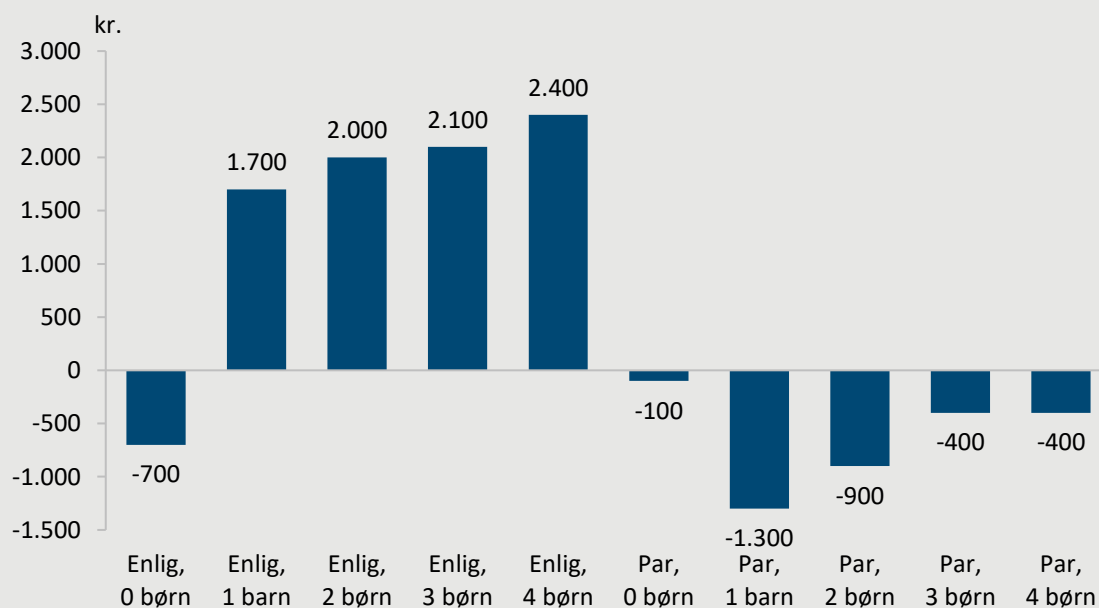
Af fungerende cheføkonom Jørgen Sloth (6166 2798), chefkonsulent Carl-Christian Heiberg og specialkonsulent Thomas Due Bostrup
31-10-2023

Resumé

Denne analyse ser nærmere på konsekvenserne af den nye aftale om kontanthjælp. Aftalen indeholder mange positive elementer, herunder en kraftig forenkling og lavere ydelser for par med børn og derigennem et øget incitament til at være i job. Men aftalen indeholder også en kraftig stigning i ydelserne til enlige forsørgere:

- Enlige forsørgere på kontanthjælp får ca. 2.000 kr. ekstra om måneden med aftalen. Fx får en enlig kontanthjælpsmodtager med 2 børn 21.700 kr. udbetalt med aftalen, mod 19.800 kr. med de hidtidige regler.
- Stigningen på ca. 2.000 kr. om måneden for enlige forsørgere på kontanthjælp reducerer tilsvarende gevinsten ved at tage et lavtlønsjob.
- Aftalen indeholder et pejlemærke om, at indkomsten efter skat for kontanthjælpsmodtagere ikke må overstige 85 pct. af indkomsten i et lavtlønsjob. Det pejlemærke var overholdt med det hidtidige regelsæt. Men den nye aftale overskrider pejlemærket for enlige forsørgere med 2-4 børn, idet indkomsten lander på 86-88 pct. af indkomsten i et lavtlønsjob.
- Enlige forsørgere havde allerede med de hidtidige regler en indkomst over Ydelseskommisionens grundbudget, som "muliggør et beskedent, men sundt liv med mulighed for at deltage i familie- og samfundsmæssige sammenhænge". Stigningen på ca. 2.000 kr. løfter altså indkomsten langt over grundbudgettet.

Effekt på disponibel indkomst pr. måned af ny kontanthjælpsaftale, 2024-PL

Denne analyse ser nærmere på konsekvenserne af den nye aftale om kontanthjælp for ydelseniveauerne for kontanthjælpsmodtagere, som med den nye aftale kommer på forhøjet sats¹.

Kontanthjælpsaftalen indeholder mange positive elementer, herunder en kraftig forenkling og lavere ydelser for par med børn og derigennem et øget incitament til at være i job. Men aftalen indeholder også en kraftig stigning i ydelserne til enlige forsørgere, hvilket denne analyse ser nærmere på.

Kontanthjælpsaftalen er beskrevet i appendiks 1.

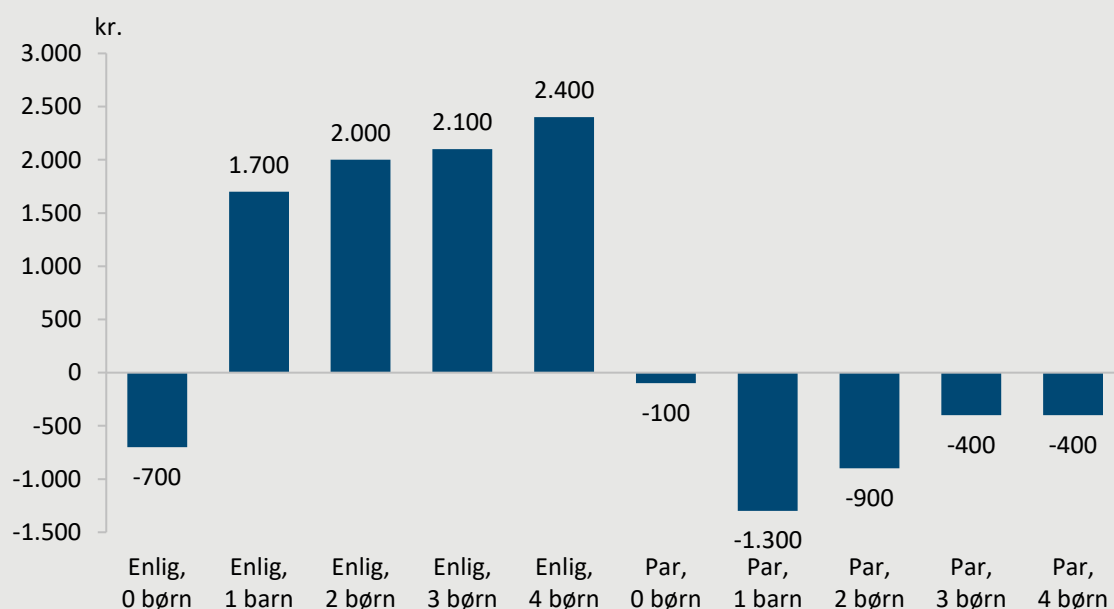
Enlige forsørgere får ca. 2.000 kr. ekstra om måneden

Aftalen betyder, at enlige forsørgere får ca. 2.000 kr. ekstra om måneden, jf. figur 1. Afhængigt af hvor mange børn man har, svinger gevinsten fra 1.700 kr. til 2.400 kr.

Par med børn får derimod reduceret deres disponible indkomst med aftalen, hvilket også gør sig gældende for enlige uden børn. Par uden børn har stort set uændret indkomst.

Figur 1

Effekt på disponibel indkomst pr. måned af ny kontanthjælpsaftale, 2024-PL

Anm.: Forhøjet sats/kontanthjælp. Børnene er 7-14 år. Se desuden appendiks 4.

Kilde: CEPOS-beregninger

Aftalen afskaffer kontanthjælpsloftet (som *de facto* var et loft over boligstøtten), og indfører i stedet et boligstøtteloft, som kun gælder for par. Eftersom aftalen dermed afskaffer loftet over boligstøtten for enlige, har det betydning for effekterne af aftalen, hvilken husleje der lægges til grund. Hvis man har en lavere husleje end i beregningerne i figur 1, vil den disponible indkomst være lavere med den nye aftale, jf. appendiks 2.

¹ Derimod ser notatet ikke på mindstesats eller grundsats, ligesom der ikke ses på uddannelseshjælp eller integrationsydelse.

Enlige forsørgere havde allerede en indkomst over grundbudgettet – nu stiger den yderligere

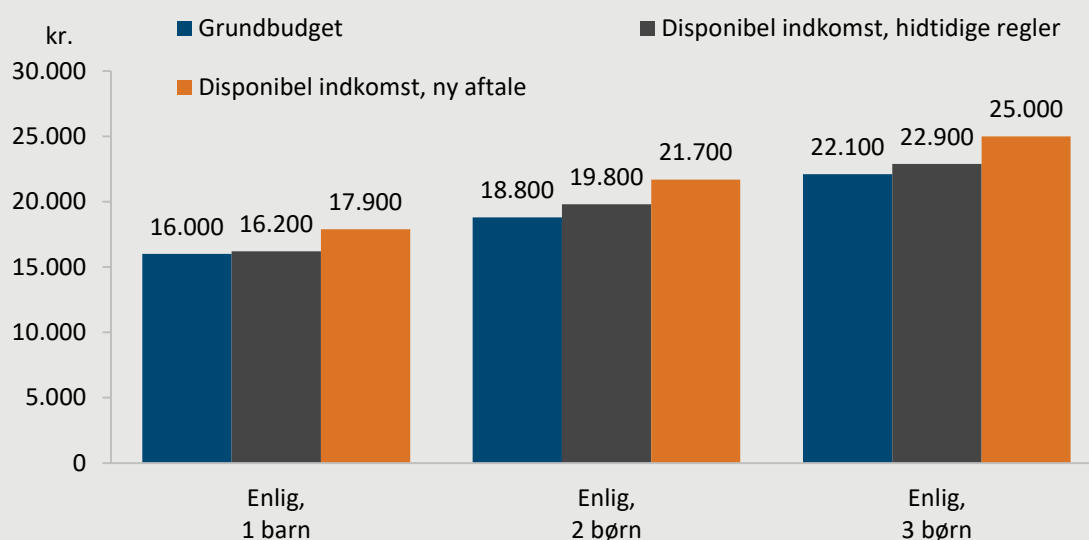
Allerede inden den nye kontanthjælpsaftale havde enlige forsørgere på kontanthjælp en disponibel indkomst over det grundbudget, som Ydelseskommisionen anvendte².

Fx havde en enlig forsørger med 2 børn en disponibel indkomst på 19.800 kr. med de hidtidige regler, hvilket er 1.000 kr. mere end Ydelseskommisionens grundbudget på 18.800 kr.

Med aftalen stiger indkomsten efter skat til 21.700 kr., hvilket er 3.000 kr. over grundbudgettet, jf. figur 2 og tabel 1.

Figur 2

Grundbudget og disponibel indkomst for enlige forsørgere på kontanthjælp/forhøjet sats, pr. måned, 2024-PL

Kilde: CEPOS-beregninger

Tabel 1

Grundbudget og disponibel indkomst på kontanthjælp/forhøjet sats

	Enlig, 0 børn	Enlig, 1 barn	Enlig, 2 børn	Enlig, 3 børn	Enlig, 4 børn	Par, 0 børn	Par, 1 barn	Par, 2 børn	Par, 3 børn	Par, 4 børn
Grundbudget	11.500	16.000	18.800	22.100	25.900	17.600	20.800	24.000	27.400	30.700
Disponibel indkomst, hidtidige regler	11.100	16.200	19.800	22.900	26.100	18.500	24.700	25.800	26.800	27.900
Disponibel indkomst, ny aftale	10.400	17.900	21.700	25.000	28.500	18.400	23.400	24.900	26.400	27.500
Forskel ift. grundbudget										
Disponibel indkomst, hidtidige regler	-400	200	1.000	800	200	900	3.800	1.800	-600	-2.900
Disponibel indkomst, ny aftale	-1.200	1.900	3.000	2.900	2.600	800	2.500	900	-1.000	-3.300

Anm.: Forskellene er beregnet før tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger

² Grundbudgettet er opregnet til 2024-niveau med udviklingen i forbrugerpriserne, dvs. inkl. de senere års høje inflation

Ydelseskommisionen præsenterede i 2021 et bud på et grundbudget baseret på Rockwool Fondens Forskningsenheds tidligere arbejde med et minimumsbudget. Ydelseskommisionen definerer grundbudgettet ved *”at det muliggør et beskedent, men sundt liv med mulighed for at deltage i familie- og samfundsmæssige sammenhænge”*. Det er altså tænkt som en indikator for det rådighedsbeløb, der skal til hver måned for at opretholde en acceptabel, men beskedent levestandard.

Grundbudget er et godt udgangspunkt til at vurdere ydelsesniveauerne. Man skal dog være opmærksom på at der indgår relativt høje udgifter i grundbudgettet, dvs. vil typisk være muligt at klare sig for mindre end grundbudgettet.

Ydelseskommisionen har fx lagt ind i sit grundbudget, at der er udgifter på ca. 1.300 kr. om måneden til forsikringer for et par med 2 børn. Det er højt, da en indboforsikring koster ca. 200 kr. om måneden. Den høje forsikringspræmie skyldes bl.a., at der også antages udgifter til A-kassekontingent, hvilket ikke er relevant for mange lavindkomstfamilier herunder fx kontanthjælpsfamilier. Månedlige transportudgifter på 2.300 kr. for en kontanthjælpsfamilie forekommer også højt.

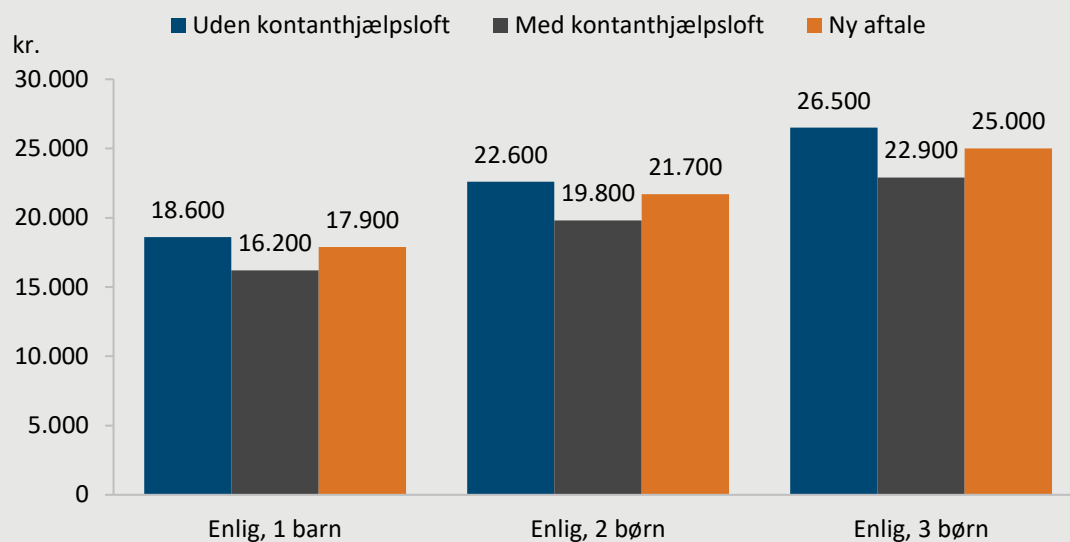
Enlige forsørgere får næsten lige så høj indkomst som før kontanthjælpsloftet blev indført

En enlig forsørger med 2 børn har med den nye aftale 21.700 kr. i disponibel indkomst. Det er som nævnt 2.000 kr. mere end med de hidtidige regler. Og det er næsten lige så meget som de 22.600 kr., man kunne få, hvis man ser på de regler, der var gældende, inden man indførte kontanthjælpsloftet.

For en enlig forsørger med 2 børn reducerede kontanthjælpsloftet indkomsten med 2.800 kr., mens de nye regler øger indkomsten med 2.000 kr. Dermed betyder den nye aftale, at man indhenter godt 2/3 af den indkomstnedgang, som kontanthjælpsloftet medførte, jf. figur 3. For en enlig med 1 barn indhenter man ligeledes godt 2/3, mens det for en enlig med 3 børn er ca. 58 pct.

Figur 3

Disponibel indkomst, enlig kontanthjælpsmodtager med 1-3 børn, 2024

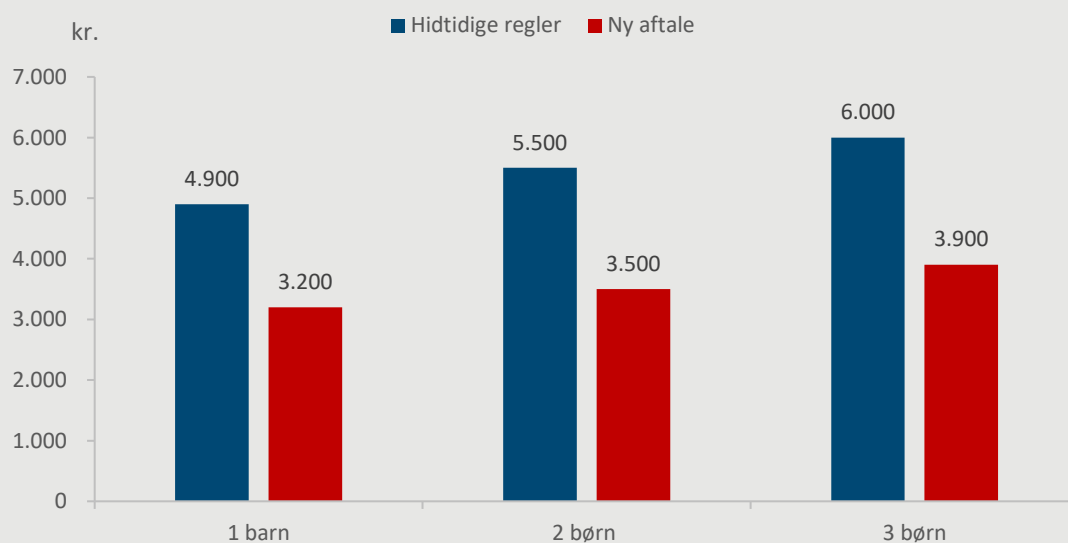
Kilde: CEPOS-beregninger

Aftale reducerer gevinst ved lavtlønnsjob for enlige forsørgere

Når aftalen hæver ydelserne så kraftigt for enlige forsørgere, så giver det en tilsvarende reduktion i gevinsten ved at tage et lavtlønnsjob, jf. figur 4.

Figur 4

Gevinst ved at tage et lavtlønnsjob for enlige forsørgere, hidtidige regler og med ny aftale

Anm.: Der er ikke fratrukket udgifter til transport til arbejde. Finansministeriet indregner typisk transportudgifter på 600 kr. pr. måned. Dvs. det vil reducere gevinsten ved et lavtlønnsjob med 600 kr.

Kilde: Beskæftigelsesministeriet og CEPOS-beregninger

Nyt pejlemærke om at det skal kunne betale sig at arbejde: Blev overholdt med de gamle regler, men brydes af ny aftale

Ifølge aftalen skal et pejlemærke sikre, at det kan betale sig at arbejde:

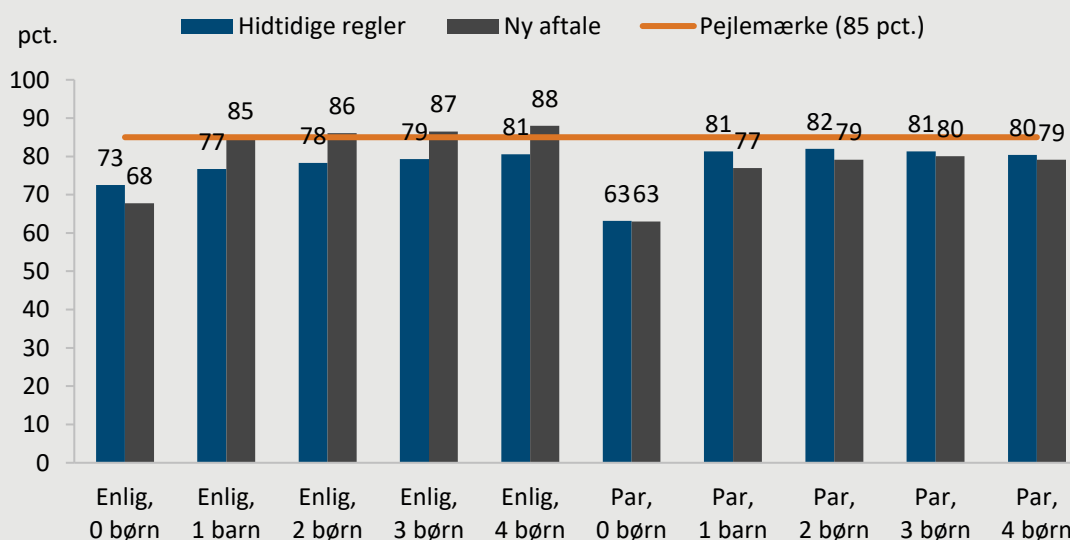
”Ét af formålene med det nye kontanthjælpssystem er, at der skal være en tydelig økonomisk gevinst ved at tage et arbejde på lavtlønsområdet, ligesom at der skal være et økonomisk incitament til at forsikre sig mod ledighed i dagpengesystemet. Pejlemærket for satserne er derfor, at en kontanthjælpsmodtager maksimalt skal have en disponibel indkomst, når der også tages højde for øvrige ydelser, på 85 pct. af, hvad en lønmodtager med en løn svarende til mindstelønnen på HK-området har.”

Det pejlemærke blev overholdt med de hidtidige regler, jf. figur 4, hvor indkomsten på kontanthjælp for ingen af grupperne overstiger 85 pct. af indkomsten i et lavtlønsjob (HK-mindsteløn).

Med den nye aftale er stigningen for enlige forsørgere med 2-4 børn så stor, at man overskrider pejlemærket, og lander på 86-88 pct.

Figur 5

Disponibel indkomst på kontanthjælp ift. disponibel indkomst i lavtlønsjob

Kilde: CEPOS-beregninger

I øvrigt er det bemærkelsesværdigt, at man har valgt et pejlemærke, der hedder 85 pct.

Finansministeriet anvender typisk en såkaldt nettokompensationsgrad på over 80 pct. til at beregne antallet af personer med svagt incitament til at tage et job. Af Finansministeriets Ulighedstredegørelse 2020 fremgår det således at:

”Der kan ikke objektivt fastlægges et bestemt niveau, der entydigt repræsenterer en svag økonomisk tilskyndelse til beskæftigelse. Derfor er personer med relativt svag økonomisk tilskyndelse indkredset ved at se på personer, som har en nettokompensationsgrad over 80 pct. Det skal dog

Ny kontanthjælpsaftale: Enlig med 2 børn kan få 21.700 kr. udbetalt – stigning på ca. 2.000 kr.

bemærkes, at der også i denne gruppe er personer, som kan føle, at de har en betydelig økonomisk gevinst ved at deltage aktivt på arbejdsmarkedet.”

Nettokompensationsgraden er defineret som:

”Nettokompensationsgraden opgjort i procent kan beregnes som 1 minus forholdet mellem forskelsbeløbet og den disponible indkomst i beskæftigelsesalternativet. Det svarer omtrent til forholdet mellem den disponible indkomst som ledig og den disponible indkomst som beskæftiget.”

Appendiks 1. Kontanthjælpsaftale - hovedelementer

Boks A6

Den nye aftales hovedelementer

Der indføres tre grundlæggende satser:

- Mindstesats på 6.553 kr. om måneden: Erstatte integrationsydelse. For personer der ikke opfylder opholdskrav (9 år ud af de seneste 10 år i landet) eller beskæftigelseskrav (2,5 år ud af de seneste 10 år).
- Grundsats på 6.955 kr.: For personer under 30 år. Omtrent på niveau med SU.
- Forhøjet sats på 12.064 kr.: For personer over 30 år og personer under 30 år, der opfylder beskæftigelseskrav (2,5 år ud af de seneste 10 år).

Der indføres desuden en række tillæg:

- Børnetillæg til alle forsørgere i kontanthjælpssystemet, som gives til begge forældre uanset satsniveau på 2.687 kr. om måneden
- Tillæg til enlige forsørgere på mindstesats og grundsats: 1.581 kr.
- Tillæg til enlige ikke-forsørgere på grundsats og forhøjet sats: 1.054 kr.
- Fritidstillæg på 450 kr. per barn for par og 113 kr. per barn for enlige forsørgere.

Derudover indføres der et boligstøtteloft på 350 kr. om måneden for par på forhøjet sats.

Nyt indkomstfradrag for kontanthjælpsmodtagere der arbejder.

Følgende ordninger afskaffes:

- 225-timersreglen
- Kontanthjælpsloftet
- De særlige satser for unge under 30 år med visse psykiske diagnoser
- Aktivitetstillægget
- Særlig støtte for personer, der modtager hjælp i kontanthjælpssystemet
- Danskbonus

Aftalen er varigt udgiftsneutral for de offentlige finanser og øger arbejdsudbuddet med 750 fuldtidspersoner.

Appendiks 2. Stigning for enlige forsørgere afhænger af husleje

Tabel A2.1

Disponibel indkomst for en enlig forsørger med to børn under forskellige huslejeantagelser

	Standard- husleje (6.500 kr./måned)	2000 kr. lavere husleje (4.500 kr./måned)	2000 kr. højere husleje (8.500 kr./måned)
Hidtidige regler	19.800	19.800	19.800
Aftale	21.700	20.100	21.900
Ændring	2.000	300	2.100

Kilde: CEPOS-beregninger

Appendiks 3. Opgørelse af disponibel indkomst for kontanthjælpsmodtager

Tabel A3.1

Enlig kontanthjælpsmodtager over 30 år med 2 børn

	Hidtidige		
	regler	Aftale	Forskel
Kontanthjælp efter skat	11.800	10.800	-1.100
Børnetilskud og børnebidrag	4.700	4.700	0
Børne- og ungeydelse	2.100	2.100	0
Boligstøtte	1.100	3.900	2.800
Fritidstillæg	0	200	200
I alt	19.800	21.700	2.000

Kilde: CEPOS-beregninger

Appendiks 4. Dokumentation

Boks A4.1

Sådan har vi gjort

Alle børn er 7-14 år og går i SFO.

Boligantagelser følger Ydelseskommisionen jf. Tabel A3.

En lavtlønsarbejder tjener 134,9 kr. i timen, svarende til den overenskomstfaste mindsteløn som ufaglært inden for HK-området, jf. Beskæftigelsesministeriet³.

Der er ikke antaget ekstra udgifter til transport, fagforening eller a-kasse ved at komme i beskæftigelse.

Tabel A4.1

Forudsætninger for udgifter til husleje og el, vand og varme samt boligens størrelse, Kr. pr. måned, 2024.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn
<i>Enlige</i>					
Husleje	4.300	6.000	6.500	6.500	7.000
El, vand, varme	900	1.300	1.300	1.300	1.400
Kvm	60	80	90	95	100
<i>Par</i>					
Husleje	5.400	6.000	6.500	6.500	6.500
El, vand, varme	1.300	1.400	1.400	1.500	1.500
Kvm	75	85	90	95	100

Kilde: Ydelseskommisionen, fremskrevet af CEPOS fra 2021 til 2024-niveau

³ <https://bm.dk/media/kedkem0s/fakta-der-skal-vaere-en-oekonomisk-gevinst-ved-at-arbejde.pdf>